

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علامه طباطبائی

پردیس آموزش های نیمه حضوری

گروه علوم ارتباطات

کارشناسی ارشد رشته علوم ارتباطات

موضوع:

بازنمایی تحکیم روابط زناشویی در سینمای دهه ی سوم انقلاب

استاد راهنما: دکترسید رضا نقیب السادات

استاد مشاور: دکتر ساراجولا

پژوهشگر: مینا صابری

سال تحصیلی 89-90

تقديم به همه کسانی که با صبر و شکیبایی مرا در
به پایان رساندن این رساله همراهی کردند.

زحمات بی دریغ استادان ارجمند، دکتر سید رضا نقیب
السادات استاد راهنما و دکتر سارا جولا استاد مشاور
که صمیمانه و با بردباری مرا در به پایان رساندن
این رساله همراهی کردند را پاس می دارم.

پژوهش حاضر با عنوان "بازنمایی تحکیم روابط زناشویی در سینمای دهه سوم انقلاب است." از آنجایی که امروزه ارتباطات به عنوان عنصر اساسی و مؤثر در توسعه جوامع محسوب می شود، رسانه های جمعی از جمله سینما از اهمیت خاصی برخوردارند، رسانه سینما با ارائه تصاویر جذاب می تواند اطلاعاتی در مورد ارزشها، هنجارها، نقشها، انواع مناسبات زناشویی، نشان دادن مشکلات و مسائل موجود در خانواده ها و چگونگی مواجهه با این مشکلات را در اختیار افراد قرار دهد، در نتیجه افراد در هنگام قرار گرفتن در این روابط مطابق با آموخته های خود عمل می کنند. هدف اصلی در این پژوهش شناخت تحکیم روابط زناشویی در سینمای دهه سوم انقلاب است، از جمله اهداف فرعی نیز می توان به شناخت آهنگ، سبک و موضوعات مطرح شده در صحنه ها، شناخت وجود تعهد، اعتماد، تفاهم و... در صحنه های فیلم های سینمایی اشاره کرد، در واقع سوال اصلی در این تحقیق این است که آیا فیلم های اکران شده در سینمای دهه سوم انقلاب بر تحکیم روابط زناشویی تأکید دارد یا نه؟ جامعه آماری در این تحقیق فیلم های سینمایی تولید شده در دهه سوم انقلاب است که از بین 100 فیلم در دسترس، 13 فیلم به عنوان نمونه انتخاب شده و صحنه های آن مورد تحلیل قرار گرفته است. روش تحقیق، تحلیل محتواست، واحد تحلیل، صحنه و روش نمونه گیری تلفیقی-ترکیبی، بادو تکنیک چند مرحله ای و هدفمند است. در چهارچوب نظری تحقق نیز از دو نظریه ارتباطی برجسته سازی و نیازجویی و یک نظریه اجتماعی همسان همسری استفاده است. پس از تحلیل فیلم ها و با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی و ارائه جداول یک بعدی و دو بعدی به تحلیل و تبیین داده ها می پردازیم و با توصیف و تحلیل این جداول به این نتیجه رسیدیم که معنادار بودن رابطه بین این متغیرها (اعتماد، تعهد، توجه و مراقبت، آزادی و...) و شیوه های تحکیم روابط زناشویی نشان از توجه فیلم سازان به اوضاع اجتماع و خانواده ها به عنوان عضو مهمی از اجتماع است، اما بایک نگاه کلی به صحنه های فیلم های سینمایی و نگاهی به متغیر وجود تحکیم روابط زناشویی، در کل در بسیاری از صحنه ها با وجود داشتن تعهد، اعتماد، توجه، خودمختاری به خاطر نبود سایر عوامل مانند همسان همسری در زمینه های مختلف، و یا نبود تفاهم و... ممکن است صحنه ها از تحکیم برخوردار نباشد. که در 170 صحنه تحکیم در روابط زناشویی تحکیم وجود ندارد و در 168 صحنه تحکیم وجود دارد. پیش فرض این پایان نامه این است که در یک نظام اسلامی، رسانه ای که وابسته به ارزش های اسلامی و دینی جامعه است، باید به تقویت مناسبات زناشویی بیشتر اهتمام کند، علی رغم اینکه در قضاوت کلی این تحکیم با فاصله ای از گزاره بعدی صورت نگرفته است، بنابراین وصف دشواری در عدم تحکیم نیست بلکه مشکل در بازنمایی این مناسبات بوده است، زیرا رسانه ملی به شکل تفکیکی به عناصری نظیر تعهد زن و مرد نسبت به هم، اعتماد نسبت به هم، توجه و مراقبت نسبت به هم، خودمختاری و آزادی در زندگی زناشویی و... توجه کرده است. اما در ارائه این پیام در قالب های مقتضی به شکل مناسبی عمل نکرده است. و ممکن است بیننده در کل به این قضاوت برسد که فیلم در حالی که عناصری که پیش تر گفتیم را دارد اما تحکیم روابط زناشویی را تقویت نمی کند.

کلمات کلیدی: بازنمایی، تحکیم، روابط زناشویی

فصل اول :

کلیات پژوهش

1-1) طرح مساله و بيان موضوع تحقيق و تعريف آن:

در دوران معاصر که به عصر اطلاعات و جامعه اطلاعاتي و ارتباطي معروف است بخش عظيمي از جامعه پذيري نسل ها از طريق رسانه ها انجام مي شود. امروزه رسانه هاي جمعي از جمله تلویزیون و سینما از طريق برنامه هاي محلي مختلف به ویژه فیلم، برنامه هاي سرگرم کننده، اخبار، قادر به ارائه الگوهاي مناسب زندگي هستند و با بهره گيري از واقعيات اجتماعي و طرح آنها از طريق فیلم و سرگرمي بر هنجارهاي مطلوب و نامطلوب جامعه تأکيد مي ورزند. اگر چه رسانه هاي جمعي قادر به تأثير گذاري مستقيم بر تمامي نهادهاي جامعه اندامات تأثير مستقيم و بسيار مهم آن ها بر نهادهايي چون خانواده است. با توجه به نقش تأثير گذار پيامهاي رسانه اي و تأثير پذيري افراد جامعه از رسانه ها، پژوهش و تحليل در مورد نقش اين فيلم هابرمعيارها و ملاک ها و سبک زندگي مخاطبان به ویژه بر روابط زناشويي ميتواند موضوع مناسبی جهت تحقيق و پژوهش علمي باشد. بنابراین هدف اصلي اين پژوهش بازنمايي تحکيم روابط زناشويي در سينماي دهه سوم انقلاب است. در واقع مادر پي پاسخ دادن به اين سوال هستیم که آیا محتوای فیلم هاي ارائه شده در سينماي دهه سوم انقلاب بر تحکيم روابط زناشويي تأکيد مي کند یا منجر به تضعيف اين روابط مي گردد؟ محتوای فيلمها بر چه نوع سبک زندگي موضوعات و معيارهايي تأکيد مي کند؟ چه نوع مناسبات زناشويی را در فيلم به نمايش مي گذارند؟

انگیزه اين پژوهش با تماشايشي فيلم هاي سينمايي که در آن صحنه هايي از برخورد هاي نامناسب اعم از بحث و جدال، برخورد هاي نامعمول که در خصوص مسائل جزئي و کم اهميت آغاز مي شود تا موضوعات و مسائلي مانند خيانت در روابط زناشويی، ارتباطات نامشروع پنهانی و . . . نشأت یافته است. به گونه اي که رويکرد فيلم سازان به اين مسائل بسيار غفلت آميز بوده و منجر به عادي سازي روابط ناسالم در خانواده ها مي گردد و به صورت مستقيم و غير مستقيم بر ذهن مخاطب تأثير می گذارد و اين مسأله مي تواند به صورت ناخودآگاه به عنوان الگويي از روابط زناشويي مطرح شده و پيامدهاي منفي بر کانون خانواده داشته باشد و بالعکس هاي فيلمهاي سازنده اي که شيوههاي مناسب و مثبتی از زندگي خانوادگي را مطرح مي کند، مي تواند به عنوان الگوهاي رفتاري مناسب در خانواده پديدار گردد. بنابراین، اين پژوهش به بازنمايي روابط زناشويي می پردازد و در صدد شناسايي الگوهاي تعامل بين همسران است. چرا که بي توجهي به اين روابط و الگوهاي تعامل، مي تواند پيامدهاي منفي بسياري را به همراه داشته باشد و منجر به بروز رفتارهاي نامناسب و به کارگيري الگوهاي نادرست

رفتاري شود، که در برخي از موارد با فرهنگ عمومي جامعه نيز مغايرت دارد و موجوديت خانواده و آينده فرزندان را تحت تاثير قرار دهد. در اين تحقيق منظور ما از بازنماييتحکيم در روابط زناشويي تحليل و نشان دادن تعامل بين زن و شوهر و مناسبات رفتاري بين همسران مي باشد. در واقع مادر پي تحليل کردن شيوههاي برخورد بين همسران از لحاظ عاطفي، تعهد زوجين در روابط زناشويي، اعتماد در روابط زناشويي، نشان دادن رابطه بين همسان همسري از لحاظ تحصيلي، اجتماعي-اقتصادي، فرهنگي و تحکيم روابط زناشويي در فيلمهاي سينمايي هستيم. متغيرهاي مورد بررسي در اين تحقيق سبک فيلم ها، موضوع فيلم، مکان ايفاي نقش حضور قهرمان و ضد قهرمان در صحنه ها، شناخت انواع شخصيت ها (ساده و پيچيده)، شناخت سطح تحصيلات زن و مرد، طبقه اجتماعي زن و مرد و . . . در فيلم ها هستند.

1-2) ضرورت و اهميت موضوع تحقيق

براي پي بردن به اهميت و ضرورت موضوع پذيرفتن اين نکته کافي است که ما مي خواهيم در جامعه اي سالم، پويا و توأم با توسعه پايدار زندگي کنيم. خانواده يکي از نهادهاي اساسي جامعه است، بنابراین اگر روابط مناسب بين يك زوج ايجاد شود خانواده شرايط مطلوب را دارا خواهد شد. لذا جامعه اي سالم، پويا در جهت اهداف مطلوب و آرماني خواهيم داشت. در اين زمينه مي توان به تاثير و اهميت فيلم هاي سينمايي بر نهاد خانواده و به ويژه بر روابط زناشويي اشاره کرد. فيلم هاي سينمايي نقش عمده اي در شکل گيري فرهنگ مردم اين سرزمين دارند و از آنجايي که فرهنگ بر مبناي تمامي جنبه هاي زندگي مردم است و بي توجهي به آن مي تواند خسارات جبران ناپذيري را متوجه جامعه کند، حساسيت و توجه به آن بسيار حائز اهميت است. بنابراین ضرورت ايجاد مي کند که توليد کنندگان فيلم هاي سينمايي حساسيت بيشتري را متوجه خانواده ها و ارائه الگوهاي مناسب زناشويي در فيلم هاي سينمايي نمايند. لذا بررسي و تحليل فيلمهاي سينمايي امرياجتناب ناپذيرست که نيازمندي پژوهش هاي علمي و دقيق مي باشد. بنابراین مي توان ضرورت اين پژوهش را در قالب دو ضرورت ذيل بيان کرد:

1-2-1) ضرورت و اهميت نظري يا علمي:

با اجراي اين پژوهش شيوه هاي انعکاس مناسبات بين زوج هاي جوان و ملاکهاي ترسيم اين مناسبات را به دست خواهد داد.

1-2-2) ضرورت و اهميت عملي/ اجتماعي:

در اين وجه از ضرورت با کار بست ملاک ها و پيام هاي شناسايي شده در کنار بازنمايي مناسبات بين زوج هاي جوان امکان رفع مسائل و مشکلات منبعت از شرايط مختلف اجتماعي

نمایش داده شده در رسانه در اختیار مسئولان قرار می‌گیرد تا اقدامات لازم و برنامه ریزی های مناسب جهت رفع این مشکلات انجام شود.

1-3) پیشینه تحقیق

با توجه به اهمیت خانواده و نقش بسیار مهم زوج ها در شکل گیری خانواده به عنوان محیطی امن و سالم برای پرورش فرزندان و همچنین اهمیت و تأثیر رسانه های جمعی در شکل گیری و تغییر روابط بین همسران، پژوهش در این زمینه و بررسی محتوای فیلم های سینمایی بسیار ضروری می باشد البته در خصوص موضوع تحقیق، بررسی تحکیم روابط زناشویی در فیلم های سینمایی، موضوعی تازه و بی سابقه است. لیکن موضوعاتی نظیر "بررسی نقش سریال های خانوادگی سیما بر روابط همسران جوان (مطالعه موردی منطقه 8 تهران)" ، توسط مهناز ابراهیمی دانشجوی کارشناسی ارشد ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی، بررسی چگونگی بازنمایی زنان در دوره ده ساله (1346-1375) () (1367-1385) و پژوهش دیگری با عنوان بررسی عوامل مؤثر بر نوع روابط همسران در خانواده ، مورد: شهر تهران که توسط مهسان بهنود دانشجوی ارشد جامعه شناسی انجام شده است، تحقیقاتی تا حدینزادیک به پژوهش مورد بررسی میباشند.

(ب) اهداف تحقیق

1-2) هدف اصلی:

هدف این تحقیق بازنمایی تحکیم روابط زناشویی در سینمای دهه سوم انقلاب می باشد.

2-2) اهداف فرعی:

- شناخت موضوعات مطرح شده در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت سبک صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت آهنگ (ریتم) در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت وضوح پیام در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت مکان ایفای نقش در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت حضور قهرمان در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت حضور ضدقهرمان در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت جنس قهرمان و ضدقهرمان در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی

- شناخت نوع کنش قهرمان در صحنه های فیلم های سینمایی
مورد بررسی
- شناخت نوع کنش ضد قهرمان در صحنه های فیلم های سینمایی
مورد بررسی
- شناخت حضور زن و مرد در صحنه های فیلم های سینمایی
مورد بررسی
- شناخت نوع نمایش شخصیت زن و مرد از لحاظ ساده یا پیچیده
بودن در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت نوع ارتباطات انسانی به کار رفته در صحنه های
فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت محتوای صحنه های فیلم بر اساس وظایف و سایل
ارتباطی در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت پیام در صحنه های فیلم های سینمایی مورد
بررسی
- شناخت موقعیت پیام در کل در صحنه های فیلم های سینمایی
مورد بررسی
- شناخت سطح تحویلات زن و مرد در صحنه های فیلم های
سینمایی مورد بررسی
- شناخت طبقه اجتماعی زن و مرد در صحنه های فیلم های
سینمایی مورد بررسی
- شناخت استقلال اقتصادی زن و مرد در صحنه های فیلم های
سینمایی مورد بررسی
- شناخت نوع روابط زن و مرد در صحنه های فیلم های
سینمایی مورد بررسی
- شناخت نقش برجسته زن در صحنه های فیلم های سینمایی
مورد بررسی
- شناخت همکاری زن و مرد در فعالیت های خانوادگی در صحنه
های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت قدرت تصمیم گیری زن و مرد در امور مختلف در
خانوادگی در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت نوع قدرت تصمیم گیری زن و مرد در امور مختلف در
خانوادگی در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت خشونت موجود در صحنه های فیلم های سینمایی مورد
بررسی
- شناخت نوع خشونت موجود در صحنه های فیلم های سینمایی
مورد بررسی
- شناخت نوع رابطه عاطفی در خانواده در صحنه های فیلم
های سینمایی مورد بررسی
- شناخت نوع شکل (ساختار) خانواده در صحنه های فیلم های
سینمایی مورد بررسی
- شناخت وجود مشکلات ارتباطی در روابط زناشویی در صحنه
های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت نوع مشکلات ارتباطی موجود در روابط زناشویی در
صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی

- شناخت وجود تفاهم در روابط زناشویی در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت وجود عوامل عدم تفاهم در روابط زناشویی در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت وجود اختلاف نظر بر سر مسائل مالی (اقتصادی) در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت وجود تعهد در روابط زناشویی در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت وجود اعتماد در روابط زناشویی در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت وجود توجه و مراقبت در روابط زناشویی در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت وجود خودمختاری و آزادی در روابط زناشویی در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی
- شناخت وجود تحکیم در روابط زناشویی در صحنه های فیلم های سینمایی مورد بررسی

(ب) سوال های رابطه

- شناخت رابطه بین ریتم و تحکیم روابط زناشویی در صحنه .
- شناخت مکان ایفای نقش و و تحکیم روابط زناشویی در صحنه .
- شناخت رابطه بین قهرمان و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین ضد قهرمان و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین موقعیت صحنه در کل و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین نوع نمایش شخصیت زن و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین نوع نمایش شخصیت مرد و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین سطح تحصیلات شخصیت زن و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین سطح تحصیلات شخصیت مرد و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین طبقه اجتماعی شخصیت زن و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین طبقه اجتماعی شخصیت مرد و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین هم کاری زن در فعالیت های خانوادگی و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین هم کاری مرد در فعالیت های خانوادگی و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین قدرت تصمیم گیری زن در امور مختلف خانوادگی و تحکیم روابط زناشویی در صحنه

- شناخت رابطه بین قدرت تصمیم‌گیری مرد در امور مختلف خانوادگی و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین خشونت و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین نوع رابطه عاطفی در خانواده و تحکیم روابط زناشویی
- شناخت رابطه بین وجود مشکلات ارتباطی در مناسبات زناشویی و تحکیم روابط زناشویی
- شناخت رابطه بین تفاهم و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین تعهد و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین اعتماد و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین توجه و مراقبت و تحکیم روابط زناشویی در صحنه
- شناخت رابطه بین خودمختاری و آزادی و تحکیم روابط زناشویی در صحنه

فصل دوم :

تدارک تحقیق نظری

بخش اول : تاریخچه سینما

در بخش اول از فصل دوم برای آشنایی هر چه بیشتر با سینما و آثار آن بر جامعه، به بررسی تاریخچه مختصری از سینما در ایران و جهان می پردازیم. چگونگی پیدایی سینما در جهان، تحولات آن، رویارویی ملت ایران با این پدیده جدید و نحوه ورود آن به ایران پرداخته می شود.

2-1) تاریخچه سینما

2-1-1) تاریخچه سینما: پیدایش سینما در جهان:

«28 دسامبر 1895 را به جرأت می توان مبدأ تاریخ سینما دانست، آن شب سردی که برادران "لومیر"، اهل لیون، برای اولین بار "سینما توگراف" خود را در بلوار کاپوسن های پاریس و در مقابل عده ای از علاقمندان به نمایش گذاشتند. آنها زیرزمین "گرانده کافه" را که در زیر طبقه اول ساختمان اسب دو انان بود، به همین منظور اجاره کرده بودند. یادآوری چنین تاریخی، اگرچه مفید اما قدری گمراه کننده است؛ زیرا سینما را نباید یک اختراع، بلکه باید یک حرکت تکاملی پیچیده دانست. « (رابینسون، 10-9: 1363)

هر چند امروز سینما را در مجمع سایرهنرها می پذیرند، نمی توان منکر این شد که این هنر همیشه فرزند علم بوده است. بعضی از کسانی که سرگذشت سینما را اتاق تاریک لئونارد و دواوینچی یا فانوس جادو و آناسیوس کیرشر نسبت بدهند و تمام شاخه های شجره نامه او را پیش از قرن نوزدهم معین کنند. به هر حال از وقتی پیتر مارک راجت فرضیه خود را درباره "دوام تصویر و رابطه آن با اشیاء متحرک" منتشر کرد (1824 میلادی) پیشرفت به سوی عکسهای متحرک و برگرداندن آنها روی پرده، سریع و مستقیم شد. (نایت: 10:1371)

ادیسون در سال 1888، به یاری ویلیام دیکسون، کینتوسکوپ را ساخت که دستگاهی شبیه شهر فرنگ بود و هر بار پنجاه فوت فیلم نمایش می داد. اما ادیسون خود به تنهایی به این کشف نائل نشد، کشف او به حلقه فیلمی وابسته بود که توسط جرج ایستمن، مخترع کواک، ساخته شده بود. (رد: 13:1365)

اولین دوربین ادیسون به شکل و اندازه پیانوی کوچکی بود. در فرانسه برادران لومیر، آگوست و لوئی، کینتوسکوپ را دیدند و بلافاصله سینما توگراف خود را اختراع کردند. (نایت: 14:1371)

آنچه سرانجام سینما را نجات داد، ورود داستان به جهان سینما بود. (همان: 22)

تا سال 1908 سینما از یک تجارت مخاطره آمیز به صنعت ماندگار و تمام عیار بدل شده بود، هر چند بلوغ کامل نیافته بود. در آن سالها تنها در آمریکا ده هزار تالار نمایش فیلم و صد شرکت تبادل فیلم وجود داشت که از جانب دویست تولید کننده تأمین می شدند. (ا. کوک، 43).

تا سال 1910 دیگر تجارت فیلم ثبات و قرار یافته بود. اروپائیان محصولات خود را مستقیماً در بازار تهیه کنندگان آمریکایی به نرخ هر سانتی متری 12 سنت (واگرفیلم رنگی بود گران تر) می فروختند. (نایت: 28:1371)

در اوت 1926 شرکت برادران وارنر چند فیلم کوتاه ناطق و دارای ساز و آواز، یک فیلم ساز و آواز، و یک فیلم کامل موسیقی دار به نام "دون ژوئن" به بازار آوردند و در اکتبر 1927 نخستین فیلم کامل ناطق در برادری به نمایش گذاشته شد. استقبال فوری مردم از این فیلم، پایان دوره صامت را اعلام کرد. (همان: 188)

در سالهای 1930-1925 که فروش گیشه ها تنزل کرد تهیه کنندگان دیوانه وار به فیلم های ناطق روی آوردند. در سال 1939 کارگردان جوان آمریکایی با نام اورسن ولز فیلمی ساخت که ماهیت سینما را دگرگون کرد. فیلم «همشهری کین» سینمای ناطق مدرنی را به نمایش گذاشت. سینما بحران های جنگ جهانی اول و دوم را پشت سر گذاشت و به سرعت گسترش یافت. برای رقابت با تلویزیون سینما سالهای 1952-1955 به سرعت از سیاه و سفید به رنگی تبدیل شد و تا

سال 1954 نصف فیلم‌های آمریکایی به صورت رنگی ساخته شد. استودیوهای هالیوود از روی کتب کلاسیک ادبی و سایر کتب مشهور فیلم ساختند و بسیار نیز موفق بودند. فیلم‌هایی نظیر «جولیوس سزار»، «بن هور»، «موبی دیک» و . . . حاصل اقتباس‌های ادبی در دهه‌های 1350 و 1360 بودند. بعد از آن نیز در هر دهه، فیلم‌های اقتباس شده از ادبیات و نمایشنامه‌ها باعث مسرت بینندگان می‌شد. امروزه تلویزیون، سینما را تهدید می‌کند و تهیه‌کنندگان، نخست فیلم‌های سه بعدی و سپس پرده‌های پهن سینما اسکوپ و غیره را به بازار آوردند تا بتوانند با پرده کوچک تلویزیون در خانه رقابت کنند (ای. کوک: 83)

در این مراحل تاریخی، سینما به عرصه هستی گام نهاد و عضوی از خانواده و وسایل ارتباط جمعی گردید.

2-1-2) پیدایش سینما در ایران

دوره اول- فیلم صامت: مظفرالدین شاه قاجار در 24 فروردین 1279 از تهران به قصد اروپا حرکت کرد. وی در روز یکشنبه 17 تیر همان سال به اتفاق میرزا ابراهیم‌خان عکاسباشی به تماشای دستگاه سینموتوگراف و لانترن ماژیک رفت. وی از تماشای دستگاه به شگفت می‌آید و به عکاسباشی دستور می‌دهد که آن دستگاه را خریداری کنند و به تهران بیاورند: به این ترتیب بانی ورود نخستین دوربین فیلم برداری و نمایش فیلم، مظفرالدین شاه است و نخستین فیلم بردار ایرانی نیز ابراهیم خان عکاسباشی محسوب می‌شود. (جمال: 1363:8)

نخستین گام برای عمومی شدن سینما به وسیله مردی به نام میرزا ابراهیم‌خان صحافباشی برداشته شد که در آذرماه 1284 رخ داد. وی ابتدا بعد از برگشتن از سفر دور دنیا، نخستین سالن نمایش فیلم را در خیابان چراغ گاز تهران دایر کرد. (همان: 52)

دو سال بعد شخصی به نام مهدی روسی‌خان توانست سینما را در ایران رواج دهد. سپس خان بابا معتضدی به عنوان سومین فیلم بردار در تاریخ سینمای ایران وارد کار شد. (همان: 1363:59)

دوره دوم- فیلم ناطق:

در سال 1311 (1323 میلادی) عبدالحسین سپنتا فیلم دختر لر را در هندوستان ساخت. (رابینسون: 1363:504)

- دوره سوم- پیدایش صنعت سینمای ایران:

شروع جنگ جهانی دوم و سپس اشغال ایران توسط متفقین سینمای ایران را دچار رکود کرد و همان تعداد کم تولید یکی دو فیلم در سال را هم متوقف ساخت در عوض ورود فیلم‌های خارجی بیشتر شد که همه را با زیر نویس فارسی نشان می‌دادند، در این زمان دکتر اسماعیل کوشان که در ترکیه سابقه دوبلاژ داشت، در ایران نیز دست به برگردان فیلم‌های خارجی به زبان فارسی زد (سال 1326) با این کار مردم

به سینماها هجوم بردند تا شاهد حرف زدن قهرمان های خارجی مورد علاقه شان به زبان فارسی باشند. . در سال 1320 برای اولین بار در تاریخ سینمای ایران هفت فیلم فارسی به نمایش در آمد. (مهرابی: 1370:50)

" سر انجام در سال 1348 با ساخته شدن قیصر توسط مسعود کیمیایی و گاو توسط داریوش مهرجویی سینمای ایران به مرحله تازه ای گام نهاد در این مرحله نوین باحرکت های ناامیدوار کننده و قابل اعتنائی روبرو می شویم که علاوه بر تعداد باز هم اندکشان بر حجم و کمیت بسیار فیلم های مبتذل و بی هویت غلبه کرد ، و خود را در سطح جهانی نیز مطرح ساختند. " (همان: 512)

-در سال 1345 فستیوال بین المللی فیلم های مخصوص کودکان در تهران، فستیوال فیلم های ایرانی ، سپاس، در سال 1347 نخستین دوره اش برگزار گردید و سرانجام در سال 1351 نخستین دوره جشنواره جهانی فیلم تهران گشایش یافت. (همان: 213-51)

بخش دوم : بررسی منابع مرتبط با متغیرهای تحقیق

در این بخش به بررسی منابع موجود در ارتباط با موضوع تحقیق می پردازیم تا ضمن تحلیل مطلب و بررسی کلیه ابعاد موضوع به متغیرها و همچنین تعاریف مورد نیاز، ابعاد و عوامل آن دست یابیم. در این بخش مباحث به سه دسته تقسیم می شود:

1) پرده سینما

در این بخش مباحث مربوط به رسانه مورد نظر (سینما) و همچنین مباحث ارتباطی پرداخته می شود، که شامل مباحث زیر می باشد:

الف- سینما: به معرفی سینما، کارکرد و جامعه شناسی سینما می پردازیم.

ب- از پیام تا پیامگیر: در بخش از پیام تا پیامگیر به بیان فرایند و تعریف ارتباط، تعریف ارتباط جمعی، نقش ها و وظایف وسایل ارتباط جمعی.

پ- محتوا: بیان محتوا از دو دیدگاه:

-محتوا از دیدگاه علوم ارتباطات، که در این قسمت به بیان پیام، کدها، نشانه ها در پیام، محتوای پیام پرداخته میشود.

-محتوا از دیدگاه سینما، در این قسمت نیز محتوا از دیدگاه سینما مورد بررسی قرار می گیرد که در آن به تعریف فیلمنامه، بیان سبک و انواع سبک های سینمایی، آهنگ یا ریتم فیلم، لوکیشن، نما، صحنه، موضوع، مضمون یا درون مایه فیلم، شخصیت سازی می پردازیم.

2) خانواده و روابط زناشویی

در این بخش، مباحث مربوط به موضوع تحقیق (روابط زناشویی و خانواده) می پردازیم که شامل مباحث زیر می باشد:

الف- در ابتدای این قسمت ضمن تعریف خانواده به بیان انواع خانواده، کارکرد خانواده، جو عاطفی خانواده می پردازیم.

ب- در قسمت دوم از بخش دو، در مقدمه بحث با توجه به اهمیت ویژه مهارت های ارتباطی به بیان نقش ارتباطات مناسب در شکل گیری یک روابط زناشویی پایدار و سازگار پرداخته ایم، سپس در ادامه مطلب به مهارت های ارتباطی و رابطه آن با سازگاری زناشویی می پردازیم.

پ- در قسمت سوم از بخش پ، بنیادهای تحکیم روابط زناشویی و عوامل تحکیم این روابط، تعریف تفاهم در زندگی زناشویی،

عوامل تفاهم در زندگی زناشویی، مهم ترین عوامل برای ازدواج های موفق، ایستایی در روابط زناشویی و عوامل آن را بیان نموده ایم.

ت- در بخش آخر این قسمت مباحث مربوط به امور منزل، خانه داری، از جمله: تقسیم کار و همکاری همسران در کارهای مربوط به منزل، نقش زن در خانه و اجتماع، وابستگی اقتصادی زنان را می پردازیم.

3) خانواده و رسانه

در این بخش از تحقیق به بیان مباحث مربوط به تعامل رسانه و خانواده می پردازیم.

الف- سینما و اثرگذاری آن بر فرهنگ و جامعه

ب- تعامل رسانه و خانواده

2-2-1) پرده سینما

2-2-1-1) سینما

2-2-1-1-1) تعریف سینما

سینما چیست؟ به قول هیچکاک نمایش سایه ها بر سطح یک مستطیل، البته قرارداد است. چون سایه اند، برداشت های گوناگونی می توان از آن کرد. گاهی می گویند هنر سینما

جدیدتر از آن است که بشود آن را مثل سایر هنرهای سنتی مورد تحلیل دقیق قرار داد. همچنین می گویند از آنجا که سینما بیش از دیگر هنرها وابسته به تکنولوژی است، پس نمی توان با آن چنان برخورد کرد که گویی به تمام امکانات بالقوه اش دست یافته است، این گفته ها ممکن است اساسی ربط باشد. (اریک شرمن: 36:1389)

همچنانکه عنوان "تصاویر متحرک" (motion pictures) ، "سینما" در زبان انگلیسی نشان می دهد، تصویر و حرکت دو مشخصه بنیادین این هنر است. سینما شکلیست هنریکه هم زمانی و هم فضایی است. کارگردان فیلم را در نهایت بر پایه کیفیت تصویرهایش دآوری می کنند: او باید مانند نقاش با عکاس، اندیشه ها و احساساتش را از راه نورپردازی ، رنگ آمیزی و آرایش شکل‌های منعکس بر سطحی دو بعدی بیان کند. (لویس جانتی: 10)

در کشور انگلستان، ابتدا سینما را زنده نما می نامیدند، زیرا به گونه ای دیداری حرکات مختلفی از اشکال زندگی را نشان می داد. سینما که به ما این امکان را می دهد تا دنیای واقعی را در حلقه ای بپیچیم و به هنگام لزوم آن را چون قالیچه ی سحرآمیز و رویایی بگشاییم و ببینیم، در واقع تلفیقی بارز از تکنولوژی قدیمی مکانیک و دنیای جدید الکترونیک است. (مک لوهان: 334:1377)

2-2-1-1-2 کارکرد سینما

سینما در میان هنرها از این نظر منحصر به فرد است که فعالیت های گوناگونی را در بر دارد. نه تنها برای حس از درک واقعیت و هستی ای که سینما بیان می کند به احساس و درک کلی نیاز است؛ بلکه این درک باید به طور یکنواخت در تمام مراحل گوناگون ساختن فیلم به تحقق درآید؛ و نیز در کار فیلم برداری، تدوین، بازیگری (اگر قرار باشد از آدمها برای جان بخشیدن به مضمون های نمایشی خاص استفاده شود) ، نوشتن فیلمنامه و صدا (از جمله عواملی چون موسیقی، گفتگو، صداهای "طبیعی" پراکنده، والبته سکوت) . تمام اینها باعث شده است تا بسیاری از دست اندرکاران و ناظران، سینما را به نوعی هنر ترکیبی و محصول تشریک مساعی گروه دست اندرکار بدانند. زمانی که تعداد زیادی فیلم می بینیم و زمانی که فیلم خاصی را به دفعات می بینیم، دو عملکرد متفاوت را که فیلم عرضه می کند حس می کنیم. (شرمن: 363:1389)

واقع گرایی ناب در سینما همانند حوزه های دیگر هنری و معرفتی، معنی ندارد. چون واقعیت صرفی وجود ندارد، این ما هستیم که واقعیت را می سازیم یا بر چیزی نام واقعیت را می گذاریم. دور بین فیلم برداری گاه حوزه هایی را آشکار میکند که در واقعیت عادی از ما پنهانند و این